

Prof. JEFFREY D. SACHS

Anti-Entelektüel Amerikan Tehdidi

Beyaz Saray sekiz yıl boyunca, iklim değişikliğinde insan etkisinin olduğuna yönelik karşı konulmaz küresel konsensüsü saklamak için elinden geleni yaptı. Hükümet adına çalışan bilim insanlarının kamuoyuna dürüstçe konuşmalarını engellemeye çalıştı.

Jeffrey Sachs, Columbia Üniversitesi'nde Ekonomi Profesörlüğü ve Dünya Enstitüsü'nde Direktör görevini yürütmektedir.

Son yıllarda, Birleşik Devletler, bir küresel sorun çözücüden çok küresel istikrarsızlık kaynağı haline geldi. Örnekler arasında Amerika'nın yanlış varsayımlarla başlattığı Irak Savaşı, iklim değişikliğini durdurma çabalarına mani olması, yetersiz kalkınma yardımları ve Cenevre Sözleşmesi gibi uluslararası sözleşmelerin ihlali sayılabilir. Amerika'nın istikrasızlaştırma hareketlerinin birçok sebebi olmakla beraber, şimdilerde Cumhuriyetçi başkan yardımcısı adayı Sarah Palin'in yükselen popülaritesinde de görüldüğü üzere, anti-entelektüalizm bunların arasında güçlü bir yer teşkil ediyor.

Anti-entelektüalizm ile anlatmak istediğim, bilime ve ispata bağlı insanlara tepeden bakan bir tavrı barındıran, saldırgan bir bilim-karşıtı yaklaşım. Oysa Birleşik Devletler gibi büyük bir gücün karşılaştığı zorluklar, en sağlam bilimsel prensiplere dayalı dikkatli bir bilgi analizi gerektiriyor.

Örneğin iklim değişikliği, ancak hâkim bilimsel normlar ve gelişen iklim bilimi kapasitesi ile tahlil edilmesi gereken büyük tehditler sunuyor. Nobel Ödüllü küresel bir bilimsel süreç olan Hükümetler Arası İklim Değişikliği Paneli, (IPCC) insan kaynaklı iklim değişikliği analizinde bilimsel sınırların altın standardını belirledi. İhtiyacımız olan şey, bilimsel okur-yazarlığı ve kanıta dayalı eleştirel düşünme becerisi ile bilimsel bulgu ve tavsiyeleri siyasete ve uluslar arası sözleşmelere tercüme edebilecek siyasetçilerdir.

BİLİM-KARŞITI YAKLAŞIMLAR YAYGINLAŞIYOR

ABD'de ise Başkan Bush, önde gelen Cumhuriyetçiler ve şimdi Sarah Palin'in tavırları bilimsel olanın zıddı yönünde. Beyaz Saray sekiz yıl boyunca, iklim değişikliğinde insan etkisinin olduğuna yönelik karşı konulmaz küresel konsensüsü saklamak için elinden geleni yaptı. Hükümet adına çalışan bilim insanlarının kamuoyuna dürüstçe konuşmalarını engellemeye çalıştı. Wall Street Journal da aynı şekilde bilim-karşıtlığı ve sözdebilim tezlerini, insan kaynaklı iklim değişikliği politikalarıyla mücadele etmek için kapı kapı sattı.

Bu tür bilim-karşıtı yaklaşımlar sadece iklim politikalarını değil, aynı zamanda dış politikayı da etkiliyor. ABD Irak savaşına titiz deliller değil,

Bush'un içgüdülerine ve dini inançlarına dayanarak girdi. Aynı şekilde, Palin Irak Savaşı için "Tanrı'nın ödevi" diyor.

Bunlar gerçeklerden kopuk, güçlü fakat ayrık bireysel örnekler değiller. İklim değişikliği, biyolojik evrim, insan sağlığı ve farklı diğer konularda temel bilimsel kanıtları reddeden veya bunlardan haberdar olmayan, büyük çoğunluğu Cumhuriyetçilere oy veren Amerikan toplumunun hatırı sayılır bir bölümünü yansıtıyorlar. Seçmenler genellikle modern bilimin sonucu olarak yararlandıkları teknolojiyi reddetmiyorlar, fakat kamu politikalarına yönelik bilim insanlarının kanıt ve tavsiyelerini reddediyorlar.

Pew Vakfı'nın yeni bir araştırmasının verilerine göre, Demokratların yüzde 58'i küresel ısınmaya insanların yol açtığını düşünürken, Cumhuriyetçilerin sadece yüzde 28'i bu görüşte. Benzer şekilde, 2005 yılında yapılan bir araştırmanın bulgularına göre Cumhuriyetçi tutucuların yüzde 59'u evrime dair herhangi bir teoriyi reddederken, Demokratların yüzde 67'si evrimin herhangi bir şeklini kabul ediyor.

İnkârcıların bazıları, Amerika'nın başarısız bilim eğitiminin kurbanı olan, bilimsel konulara karşı ilgisiz insanlar. Fakat bazıları da, İncil'in her sözünü harfi harfine doğru kabul ettikleri için modern bilimi reddeden İncil fundamentalistleri. İklim değişikliğine dair jeoloji bilimini reddediyorlar, çünkü jeoloji biliminin kendisini reddediyorlar.

MODERN AMERİKAN FUNDAMENTALİZMİNİN YÜKSELİŞİ

Burada konu dine karşı bilim değil. Bütün dinlerin bilimsel araştırma ile iletişim ve hatta ona destek konusunda zengin gelenekleri var. Bir milenyum öncesinde İslam Altın Çağı'nı yaşarken İslami bilim dünyada önderdi. Papa John Paul II temel evrim bilimine desteğini açıklamıştı ve Roma Katolik piskoposları, insan kaynaklı iklim değişikliğini bilimsel kanıtlar doğrultusunda sınırlandırmanın koyu taraftarları.

Önde gelen muhtelif bilim insanları, dünyanın en iyi biyologlarından biri olan E. O. Wilson da dâhil olmak üzere, dini topluluklara seslenerek insan kaynaklı iklim değişikliği ile mücadele ve biyolojik koruma konularında destek istediler ve o dini topluluklar bilimle uyum sürecine girdiler.

Sorun, modern bilimi reddeden agresif fundamentalizm ile uzmanları ve bilim insanlarını düşman olarak gören agresif anti-entelektüalizm. Bu görüşlerdir ki sonunda bizi hepimizin ölümüne yol açacak sona götürebilirler.

Birçok beyanatında Palin, savaşa dair hükümlerinde Tanrı'ya başvurmak konusunda niyetli görünüyor ki bu seçilmesi halinde gelecek adına uğursuz bir işaret. Onun bu tavrı, kendi fundamentalizm çeşitlerini ABD'ye karşı kullanmak için fırsat kollayan düşmanların ateşine muhakkak odun atacaktır. İki taraftaki radikaller, büyük çoğunluğu ne radikal, ne de bilim düşmanı fundamentalist olan insanlığı tehlikeye atıyor.

Dünyanın bu kadar büyük bölümde fundamentalizme neyin yol açtığından kesin olarak emin olmak güç. ABD'de gerçekleşmekte olan, örneğin Avrupa'da gerçekleşmiyor. Fakat elbette Orta Doğu ve Orta Asya'nın bazı kesimleri için karakteristik özellik taşıyor. Modern Amerikan fundamentalizminin yükselişi 1960'ların sivil haklar mücadelesi dönemine kadar uzanmakta. Ve en azından kısmen, Amerikan toplumunun beyaz olmayan ve göçmen azınlık gruplarının artan siyasi ve ekonomik güçlerine karşı beyazlarda gelişen tepkiyi yansıtıyor.

İnsanlığın tek umudu, kısır döngüsel aşırılıkların, iklim değişikliği, gıda arzı, sürdürülebilir enerji, su kıtlığı ve fakirlik gibi sorunlara karşı ortak küresel anlayış ile yer değiştirmesi. IPCC gibi küresel bilimsel süreçler büyük öneme sahipler, çünkü bilimsel kanıta dayalı konsensüs doğrultusunda ilerleyebilmemiz yolunda bize en iyi şansımızı sunuyorlar.

ABD, anti-entelektüalizm yerine ortak bilime dayalı küresel konsensüse dönmeli. Amerikan toplumunun kalbindeki acil mücadele alanı budur.

Copyright: PROJECT SYNDICATE **2008**
www.project-syndicate.org

Bilim-karşıtı yaklaşımlar sadece iklim politikalarını değil, aynı zamanda dış politikayı da etkiliyor. ABD Irak Savaşı'na titiz deliller değil, Bush'un içgüdülerine ve dini inançlarına dayanarak girdi. Aynı şekilde, Palin Irak Savaşı için "Tanrı'nın ödevi" diyor.